

**FJALIM I ZAHIR TANIN, PËRFAQËSUES SPECIAL I SEKRETARIT TË
PËRGJITHSHËM DHE SHEF I UNMIK-UT
DEBATI NË KËSHILLIN E SIGURIMIT PËR UNMIK-UN**

Nju Jork

14 nëntor 2018

Z. President, anëtarë të nderuar të Këshillit,

Para jush keni raportin e tremujorit të fundit të Sekretarit të Përgjithshëm, dhe unë sot do të ndajë me ju vlerësimin tim të gjendjes dhe pasqyrën e punëve prioritare të ridefinuara të UNMIK-ut.

Herën e fundit kur ju njoftova në maj, situata paraqiste një shkallë të pasigurisë lidhur me mundësinë e arritjes së përparimit të dukshëm në dialogun politik të përkrahur nga BE-ja. Mirëpo, pas takimit të liderëve të Beogradit dhe Prishtinës në qershor dhe në korrik, filluan të shqyrtohen mundësitë për ripërtëritjen e negociatave. Në Forumin Evropian Albahut në Austri, të mbajtur në gusht, të dyja palët mbështetën një kornizë të re për marrëveshje gjithëpërfshirëse, duke përfshirë edhe mundësinë e shkëmbimit të territoreve.

Përfshirja e këtij dimension i ri krijoi një shtysë të re, si dhe shqetësim në mesin e akterëve politikë dhe popullatës në të dyja anët, si dhe brenda rajonit dhe tek bashkësia ndërkombëtare. Pavarësisht sfidave themelore dhe drojës, diskutimi ka hapur mundësinë për debat dhe shqyrtim.

Javën e kaluar, kryetari i Serbisë Aleksandar Vuçiq dhe kryetari i Kosovës Hashim Thaçi u takuan në Bruksel dhe e konfirmuan qëllimin e ndërsjellë për të vazhduar dialogun dhe për të punuar në drejtim të gjetjes së një marrëveshjeje brenda procesit të përkrahur nga BE-ja.

Z. President,

Bisedimet politike në Bruksel u mbajtën përkundër gjendjes ku dominuan veprime të shpeshta të dëmshme në terren, shumica e të cilave bartin pasoja reale për popullatën. Veprimet të cilat tentojnë të zëvendësojnë marrëveshjet nuk ndihmojnë në arritjen e kompromiseve politike. Veprimet e njëanshme, qoftë për çështje të mëdha apo të vogla, e bartin mundësinë konstante të ndezjes së situatës në terren.

I referohem një sërë fushash të gjera, duke përfshirë edhe infrastrukturën, energjetikën dhe ekonominë. Njerëzit vazhdojnë të përballen me sfida në ushtrimin e të drejtave të tyre bazike, duke përfshirë të drejtën e lirisë së lëvizjes, praktikimit të fesë dhe qasjen e barabartë në mundësi ekonomike. Në kuadër të një zhvillimi të fundit, njoftimi i Qeverisë së Kosovës për aplikim të tatimit prej dhjetë për qind në mallrat serbe dhe boshnjake, ka ngritur edhe më shumë tensionet mes Prishtinës dhe Beogradit. Qeveria e Serbisë e ka shpallur këtë masë si të dëmshme për normalizimin e marrëdhënieve dhe si shkelje e Marrëveshjes për Tregti të Lirë të Evropës Qendrore.

Dua të theksoj se reforma e nevojshme në institucionet e sundimit të ligjit në Kosovë ka ngecur si rrjedhojë e tensioneve etnike dhe agjendave politike. Dorëheqja e prokurorit special të Kosovës, për shkak të kërcënimeve të pretenduara lidhur me hetimin e lëndëve të rëndësishme, rezultoi me protesta popullore dhe me dëmtimin e besimit të popullit në fuqinë dhe paanshmërinë e sistemit të drejtësisë.

Natyrisht, mbrojtja e pavarësisë së gjyqësorit dhe luftimi i krimit të organizuar dhe korrupsionit kërkojnë përpjekje të mëdha në vazhdimësi në Kosovë ashtu si në çdo vend tjetër. Bashkimi Evropian dhe Kombet e Bashkuara vazhdojnë të vënë resurse në dispozicion të autoriteteve për të ndihmuar këtë përpjekje të vështirë, por esenciale.

Konteksti më i gjerë i procesit të dialogut politik në mes të palëve ndonjëherë mund të hijezohet nga ky varg i problemeve të pazgjidhura, pozicionimit dhe konkurrimit mes palëve. Perspektiva evropiane vetiu vazhdon të jetë burim i rëndësishëm motivimi për liderët politikë në të dyja anët, dhe duke qenë kështu ndihmon në mbështetjen e paqes dhe stabilitetit të vazhdueshëm. Përkrahja dhe ndihma nga Bashkimi Evropian janë esenciale për fuqizimin e kapaciteteve në të gjitha institucionet publike të Kosovës. Më 19 korrik, Komisioni Evropian ndërmori një hap shumë të rëndësishëm, duke konfirmuar se ishin plotësuar kushtet e udhërrëfyesit të Kosovës për liberalizimin e vizave, me ç'rast Parlamentit Evropian dhe Këshillit Evropian i propozoi heqjen e kërkesave për viza dhe lejimin e udhëtimit pa viza për banorët e Kosovës.

Më lejoni të nënvizoj se me gjithë përqendrimin në mundësitë për një kompromis të ri politik, ne nuk duhet të harrojmë marrjen parasysh të përparimeve të arritura që nga viti 2013 dhe të parimeve themelore të Marrëveshjes së parë të

nënshkruar në atë kohë, që përfshinte krijimin e Asociacionit/Bashkësisë së komunave me shumicë serbe. Këto parime dhe implementimi i tyre i plotë, janë pjesë përbërëse e çfarëdo marrëveshjeje të re dhe e progresit në terren

Z. President,

Miratimi tash së fundmi nga Kuvendi i Kosovës i tre propozimligjeve për Forcën e Sigurisë së Kosovës, që kanë për qëllim të rrisin në mënyrë domethënëse fuqinë dhe përgjegjësitë e Forcës, ka shkaktuar ripërtëritjen e tensioneve. Kjo çështje duhet të trajtohet me kujdesin më të madh të mundur për t'u siguruar që hapat e ndërmarrë të jenë rezultat i një procesi plotësisht përfshirës dhe tërësisht përfaqësues politik, në përputhje me kornizat relevante ligjore.

Z. President,

Nëse dëshirojmë që çfarëdo procesi i negociatave të jetë i suksesshëm, i njëjti kërkon angazhim dhe pranim të plotë të shoqërisë, si dhe të liderëve e përfaqësuesve politikë. Përkushtimet nga nivelet më të larta që mund të arrihen përmes negociatave politike, pavarësisht intensitetit të përkrahjes ndërkombëtare dhe regjionale, kanë pak gjasa të kenë rezultat nëse nuk mbështeten nga mirëkuptimi dhe mirëbesimi i plotë i komuniteteve dhe individëve të mbarë shoqërisë. Rrjedhimisht, kam besim se udhëheqësit e të dyja palëve dhe përkrahësit e dialogut do ta kenë këtë parasysh.

Duke pasur këtë në mendje, UNMIK-u vazhdon të prioritetizojë ndërtimin e mirëbesimit në Kosovë, posaçërisht në nivelet bazë lokale, kurdo dhe kudo që kjo

është e mundur, në bashkëpunim të ngushtë me partnerët ndërkombëtarë në terren. Në këtë drejtim, unë kam vënë angazhimin, fuqizimin dhe kreativitetin si objektiva thelbësorë të ndërveprimit dhe punës sonë me shoqërinë e Kosovës.

Siç ia kam theksuar më herët Këshillit, UNMIK-u ka ridrejtuar fokusin dhe prioritetet e veta drejt avancimit të pajtimit afatgjatë brenda niveleve të ndryshme në Kosovë. Pa një pajtim mbarëshoqëror, ku do të përfshiheshin njerëzit, komunitetet dhe shoqëria civile, përparimi mund të ngecë, pavarësisht përpjekjeve dhe punës më të mirë të mundur të akterëve politikë. Ndërtimi i mirëbesimit kërkon durim dhe këmbëngulësi me qëllim të ngritjes dhe fuqizimit të zërave të mirëkuptimit dhe të bashkëndjenjës, të cilat mund të ndihmojnë në formësimin e një të ardhmeje që dallon nga ajo e ndarjeve dhe konfliktit.

Pas Forumit të Kombeve të Bashkuara për Ndërtimin e Mirëbesimit, i cili u mbajt në Lubjanë në muajin maj, ne kemi punuar në mënyrë sistematike në identifikimin, përkrahjen dhe fuqizimin e bërësve të ndryshimit në tërë Kosovën dhe në mbështetjen e nismave të identifikuara nga pjesëmarrësit e Forumit. UNMIK-u, në bashkëpunim me Ekipin e OKB-së në Kosovë dhe me partnerët e tjerë ndërkombëtarë, është i fokusuar në realizimin e rekomandimeve të Forumit për Ndërtimin e Mirëbesimit, ku përfshihen një numër masash konkrete për këtë vit dhe për vitet e ardhshme. Në plan të veprimit përfshihen një numër masash të rëndësishme, duke filluar nga përfshirja e të gjitha segmenteve të shoqërisë së Kosovës në një debat për të ardhmen, të bazuar në informata, e deri te ndikimi në agjenda të partnerëve vendorë dhe ndërkombëtarë në fushat e mirëbesimit ndërkomunitar dhe bashkëpunimit.

Objektivat e tjerë kryesorë së punës aktuale të Misionit janë avancimi i përdorimit të teknologjive të reja të komunikimit me qëllim të përkrahjes së ndërveprimit të vazhdueshëm të të gjitha grupeve dhe komuniteteve në Kosovë, trajtimit të çështjeve të patrajuara brenda kornizës së drejtësisë; të drejtave të njeriut; agjendës për barazi gjinore, paqe dhe siguri; si dhe të rinisë, paqes dhe sigurisë. Po ashtu, dua të theksoj se kornizat strategjike të UNMIK-ut për barazi gjinore dhe rini paraqesin një hap të guximshëm drejt përkrahjes së fuqizimit të grave dhe rinisë në Kosovë.

Këto përpjekje janë të parapara që të inkurajojnë mjedisin përkrahës për paqe dhe pajtim, për shërim të mosbesimit të kahmotshëm dhe për ndërtim të urave të interesit të përbashkët mes komuniteteve. Kjo është në përputhje të plotë me nismën e Sekretarit të Përgjithshëm për veprim dhe ruajtje të paqes, dhe mund të paraqesë një shembull të rëndësishëm për mënyrën e shfrytëzimit të potencialit të njerëzve dhe partneriteteve në krijimin e kushteve të nevojshme për ruajtjen e paqes.

Në vazhdën e këtyre përpjekjeve, partneritetet tona ndërkombëtare mbesin thelbësore. Gjatë këtij viti, Misioni rifuqizoi bashkëpunimin funksional me Zyrën e BE-së, EULEX-in, KFOR-in, OSBE-në, Këshillin e Evropës dhe me praninë tjetër ndërkombëtare, së bashku me partnerët tonë kryesorë të Ekipit të OKB-së në Kosovë. Përveç konsultimeve të mia të rregullta në Beograd, Prishtinë dhe në kryeqytetet e regjionit, kam bërë përpjekje të veçanta që ta ndajë këndvështrimin dhe përvojën tonë edhe me palët në Evropë dhe më gjerë.

Z. President,

Në secilën prej fushave të punës së ridefinuar të Misionit, siç përshkrova sot, UNMIK-u është duke punuar në përputhje me parimet bazë të agjendës për reformë të Sekretarit të Përgjithshëm dhe me udhëzimet e Këshillit. Aktivitetet tona kanë për qëllim ndihmesën në nxitjen e kushteve për negociata paqësore dhe pajtim shoqëror. Njëkohësisht, jemi duke punuar që gjithmonë të kemi një kuptueshmëri të qartë të gjërave në mënyrë që t'i ndihmojmë Këshillit dhe të ndajmë njohuritë dhe punën tonë me të gjithë partnerët në dobi të paqes afatgjatë.

Ju falënderoj, juve z. President, dhe anëtarët e Këshillit për përkrahjen tuaj të vazhdueshme.